30. הפטרת קדושים. (יחזקאל כ 20-2)

ב. וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃

ג. בֶּן־אָדָם דַּבֵּר אֶת־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יֱהוִה הֲלִדְרֹשׁ אֹתִי אַתֶּם בָּאִים חַי־אָנִי אִם־אִדָּרֵשׁ לָכֶם נְאֻם אֲדֹנָי יֱהוִה׃

הֲלִדְרֹשׁ אֹתִי אַתֶּם בָּאִים: עיין ישעיהו סה 1: נִדְרַשְׁתִּי לְלוֹא שָׁאָלוּ, נִמְצֵאתִי לְלֹא בִקְשֻׁנִי, אָמַרְתִּי ׳הִנֵּנִי, הִנֵּנִי׳ אֶל גּוֹי לֹא קֹרָא בִּשְׁמִי (נתתי עצה גם למי שלא ביקש) ויחזקאל לו 37: כֹּה אָמַר ה׳ אלוהים: עוֹד זֹאת אִדָּרֵשׁ לְבֵית יִשְׂרָאֵל, לַעֲשׂוֹת לָהֶם אַרְבֶּה אֹתָם כַּצֹּאן אָדָם.

אִם אִדָּרֵשׁ לָכֶם: לא אענה לכם.

ד. הֲתִשְׁפֹּט אֹתָם הֲתִשְׁפֹּוט בֶּן־אָדָם אֶת־תּוֹעֲבֹת אֲבוֹתָם הוֹדִיעֵם׃

אֶת תּוֹעֲבֹת אֲבוֹתָם הוֹדִיעֵם: כי הם ממשיכים את דרכם הרעה של אבותיהם.

ה. וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יֱהוִה בְּיוֹם בָּחֳרִי בְיִשְׂרָאֵל וָאֶשָּׂא יָדִי לְזֶרַע בֵּית יַעֲקֹב וָאִוָּדַע לָהֶם בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם וָאֶשָּׂא יָדִי לָהֶם לֵאמֹר אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃

ו. בַּיּוֹם הַהוּא נָשָׂאתִי יָדִי לָהֶם לְהוֹצִיאָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֶל־אֶרֶץ אֲשֶׁר־תַּרְתִּי לָהֶם זָבַת חָלָב וּדְבַשׁ צְבִי הִיא לְכָל־הָאֲרָצוֹת׃

בַּיּוֹם הַהוּא נָשָׂאתִי יָדִי לָהֶם: האנשה כפולה (׳נשאתי׳ ו׳ידי׳, עיין שמות ו 4)

תַּרְתִּי לָהֶם: בחרתי. שורש ׳תור׳. בהוראה משנית: לחקור, כלומר לבחור חפץ מתוך חפצים דומים, למיין. (עיין במדבר י 33 ודברים א 33).

צְבִי: מהודר (מהארמית ׳צבא׳ / צבי׳, שמובנו ׳רצה׳, נרדף ל׳חפץ׳. (דניאל ח 9).

ז. וָאֹמַר אֲלֵהֶם אִישׁ שִׁקּוּצֵי עֵינָיו הַשְׁלִיכוּ וּבְגִלּוּלֵי מִצְרַיִם אַל־תִּטַּמָּאוּ אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃

ח. וַיַּמְרוּ־בִי וְלֹא אָבוּ לִשְׁמֹעַ אֵלַי אִישׁ אֶת־שִׁקּוּצֵי עֵינֵיהֶם לֹא הִשְׁלִיכוּ וְאֶת־גִּלּוּלֵי מִצְרַיִם לֹא עָזָבוּ וָאֹמַר לִשְׁפֹּךְ חֲמָתִי עֲלֵיהֶם לְכַלּוֹת אַפִּי בָּהֶם בְּתוֹךְ אֶרֶץ מִצְרָיִם׃

1. ניתן להבין מכאן שעם ישראל, ברובו, עבד עבודה זרה במצרים.
2. תכניתו המקורית של הקב״ה הייתה שלא להוציא בני ישראל ממצרים, אך הוא סלח להם. עובדה זו אינה מופיעה בספר שמות, אבל הנביא משלים את מה שלא סופר שם. (תלמוד ירושלמי מס׳ ראש השנה ג, ה): ״דברי תורה עניים במקומן ועשירים במקום אחר״.

ט. וָאַעַשׂ לְמַעַן שְׁמִי לְבִלְתִּי הֵחֵל לְעֵינֵי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר־הֵמָּה בְתוֹכָם אֲשֶׁר נוֹדַעְתִּי אֲלֵיהֶם לְעֵינֵיהֶם לְהוֹצִיאָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃

וָאַעַשׂ לְמַעַן שְׁמִי: למען כבודי.

לְבִלְתִּי הֵחֵל: נפעל, שורש ׳חללי׳.

אֲשֶׁר נוֹדַעְתִּי אֲלֵיהֶם לבני ישראל **לְעֵינֵיהֶם** של האומות.

לְהוֹצִיאָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם: חילול ה׳ הוא דבר חמור ביותר, אפילו בעיני הקב״ה, שמא יאמרו הגויים שהוא פעל מתוך חולשה או אכזריות, חס וחלילה. הרי הוא נשבע להוציא את בני ישראל ממצרים ולהכניסם כנען! (שמות ו 6: ... לָכֵן אֱמֹר לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי ה׳ וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מִתַּחַת סִבְלֹת מִצְרַיִם)

משה רבינו העלה את טענת חילול ה׳ יותר מפעם אחת. (שמות לב 12. במדבר יד 13-16. דברים לב 26-27). כמובן מדובר בהאנשה.

י. וְאוֹצִיאֵם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וַאֲבִאֵם אֶל־הַמִּדְבָּר׃

בנוסף למה שכתוב בשמות יג 17 : ... וְלֹא נָחָם אֱלֹהִים דֶּרֶךְ אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים כִּי קָרוֹב הוּא כִּי אָמַר אֱלֹהִים פֶּן יִנָּחֵם הָעָם בִּרְאֹתָם מִלְחָמָה וְשָׁבוּ מִצְרָיְמָה.

המדבר הוא שלב שנועד לטהר את בני ישראל באמצעות בידוד ועל ידי השפעת הקב״ה לבדו, ללא הפרעות זרות.

יא. וָאֶתֵּן לָהֶם֙ אֶת־חֻקּוֹתַ֔י וְאֶת־מִשְׁפָּטַ֖י הוֹדַעְתִּי אוֹתָ֑ם אֲשֶׁ֤ר יַעֲשֶׂה֙ אוֹתָ֣ם הָאָדָ֔ם וָחַ֖י בָּהֶֽם׃

רמז ל-ויקרא יח 5 : וּשְׁמַרְתֶּם אֶת חֻקֹּתַי וְאֶת מִשְׁפָּטַי אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֹתָם הָאָדָם וָחַי בָּהֶם אֲנִי ה׳.

יב. וְגַ֣ם אֶת־שַׁבְּתֹתַ֗י נָתַ֤תִּי לָהֶם֙ לִהְיוֹת֙ לְא֔וֹת בֵּינִ֖י וּבֵינֵיהֶ֑ם לָדַ֣עַת כִּ֔י אֲנִ֥י יְהוָ֖ה מְקַדְּשָֽׁם׃

יג. וַיַּמְרוּ־בִ֨י בֵית־יִשְׂרָאֵ֜ל בַּמִּדְבָּ֗ר בְּחֻקּוֹתַי֙ לֹא־הָלָ֔כוּ וְאֶת־מִשְׁפָּטַ֖י מָאָ֑סוּ אֲשֶׁר֩ יַעֲשֶׂ֨ה אֹתָ֜ם הָאָדָ֗ם וָחַי֙ בָּהֶ֔ם וְאֶת־שַׁבְּתֹתַ֖י חִלְּל֣וּ מְאֹ֑ד וָאֹמַ֤ר לִשְׁפֹּךְ֙ חֲמָתִ֣י עֲלֵיהֶ֔ם בַּמִּדְבָּ֖ר לְכַלּוֹתָֽם׃

וְאֶת שַׁבְּתֹתַי חִלְּלוּ: יותר מהמצוות האחרות.

יד. וָאֶעֱשֶׂ֥ה לְמַעַן֙ שְׁמִ֔י לְבִלְתִּ֥י הֵחֵ֖ל לְעֵינֵ֣י הַגּוֹיִ֑ם אֲשֶׁ֤ר הוֹצֵאתִים֙ לְעֵינֵיהֶֽם׃

טו. וְגַם־אֲנִ֨י נָשָׂ֤אתִי יָדִי֙ לָהֶ֔ם בַּמִּדְבָּ֖ר לְבִלְתִּ֣י הָבִ֑יא אוֹתָ֗ם אֶל־הָאָ֙רֶץ֙ אֲשֶׁר־נָתַ֣תִּי זָבַ֔ת חָלָ֖ב וּדְבַ֣שׁ צְבִ֣י הִ֔יא לְכָל־הָאֲרָצוֹֽת׃

לְבִלְתִּי הָבִיא אוֹתָם אֶל הָאָרֶץ: הייתי צריך להעניש את כולם, אבל הענשתי רק את מי שנולד במצרים. (פס׳ יז).

טז. יַ֚עַן בְּמִשְׁפָּטַ֣י מָאָ֔סוּ וְאֶת־חֻקּוֹתַ֖י לֹא־הָלְכ֣וּ בָהֶ֑ם וְאֶת־שַׁבְּתֹתַ֖י חִלֵּ֑לוּ כִּ֚י אַחֲרֵ֣י גִּלּוּלֵיהֶ֔ם לִבָּ֖ם הֹלֵֽךְ׃

מָאָסוּ ... לֹא הָלְכוּ ... חִלְּלוּ: הווה בהתמדה.

יז. וַתָּ֥חָס עֵינִ֖י עֲלֵיהֶ֑ם מֵֽשַׁחֲתָ֗ם וְלֹא־עָשִׂ֥יתִי אוֹתָ֛ם כָּלָ֖ה בַּמִּדְבָּֽר׃

יח. וָאֹמַ֣ר אֶל־בְּנֵיהֶ֗ם בַּמִּדְבָּ֙ר֙ בְּחֻקֵּ֣י אֲבוֹתֵיכֶ֔ם אַל־תֵּלֵ֔כוּ וְאֶת־מִשְׁפְּטֵיהֶ֖ם אַל־תִּשְׁמֹ֑רוּ וּבְגִלּוּלֵיהֶ֖ם אַל־תִּטַּמָּֽאוּ׃

יט. אֲנִ֥י יְהוָ֖ה אֱלֹהֵיכֶ֑ם בְּחֻקֹּתַ֣י לֵכ֔וּ וְאֶת־מִשְׁפָּטַ֥י שִׁמְר֖וּ וַעֲשׂ֥וּ אוֹתָֽם׃

כ. וְאֶת־שַׁבְּתוֹתַ֖י קַדֵּ֑שׁוּ וְהָי֤וּ לְאוֹת֙ בֵּינִ֣י וּבֵינֵיכֶ֔ם לָדַ֣עַת כִּ֔י אֲנִ֥י יְהוָ֖ה אֱלֹהֵיכֶֽם׃

בעלי המסורה העדיפו לסיים את ההפטרה במילים אֲנִי ה׳ אֱלֹהֵיכֶם ולהפסיק את התוכחה הזו, שמתחילה בשלושת הפסוקים האחרונים של ההפטרה וממשיכה הלאה.